

**CLOENDA DEL 8È CURS SOBRE INSTITUCIONS EUROPEES DEL CASAL D'EUROPA
L'EUROPA DELS VINT- I-CINC
(Sabadell, 7 d'abril de 2005)**

Molt Bona tarda.

En primer lloc, dir-vos que **estic molt contenta d'estar avui aquí entre vosaltres**, persones que acabeu de participar en aquest curs sobre les institucions europees i que, probablement -i encara que sembli una contradicció-, deueu tenir més inquietuds i preguntes en relació al futur de la Unió Europea ara, de les que teníeu abans de començar el curs.

Cenyint-me una mica al títol d'aquesta xerrada, **m'agradaria comentar-vos les principals qüestions que tenim davant en aquests moments a la Unió Europea, especialment en un moment on s'està desenvolupant el procés de ratificació de la que ja podem dir la primera Constitució Europea de la història comunitària**, i que a Catalunya ja vam aprovar el passat dia 20 de febrer.

Efectivament, la Constitució Europea, des que va ser signada el mes d'octubre de 2004 pel conjunt de caps d'Estat i de govern a Roma, ha de ser aprovada per tots els Estats membres ja sigui via ratificació dels parlaments nacionals, ja sigui via referèndum allà on se celebren. **Així, si abans de l'1 de novembre de 2005, tots els països membres de la Unió Europea haguessin donat el seu consentiment al text constitucional, la Constitució entraria en vigor en aquell moment.**

(Si no s'aconseguís un recolzament unànim abans de l'1 de novembre de 2006, aleshores el Tractat hauria d'entrar en vigor el primer dia del segon mes següent al del dipòsit del darrer país signatari. I, si transcorreguts dos anys des de la signatura del Tractat constitucional -octubre de 2006-, les 4/5 parts dels països de la Unió haguessin ratificat la Constitució, però un o més Estats encara no ho hagués fet, aleshores es remetria la qüestió al Consell Europeu.)

Suposant, com és d'esperar -o almenys és el que nosaltres desitgem-, que aquesta aprovació i entrada en vigor es produeixi el novembre de 2006, podem **demanar-nos quins reptes té al davant, la Unió Europea, i com pot contribuir aquesta Constitució a afrontar-los. O fins i tot, què podria passar si la Constitució.**

En primer lloc, **què tenim a davant a curt i a mig termini a la Unió Europea?**

- A **nivell intern**, tenim:

- La revisió a mig termini (2005-6) i culminació dels objectius de l'**Estratègia de Lisboa (2010)** perquè la Unió Europea, tal com va acordar el Consell Europeu de març de 2000, esdevingui "**l'economia del coneixement més competitiva i dinàmica del món al 2010, basada en un creixement econòmic sostenible, amb més i millors llocs de treball, i una millor cohesió social**".

- També, les **ampliacions de la Unió: primer amb Romania i Bulgària (prevista pel 2007)**, tot i que hi ha moltes dificultats especialment en el cas de Romania; **el desenvolupament de les negociacions d'adhesió amb Croàcia, i també amb Turquia.**

L'objectiu aquí és supervisar el compliment dels criteris d'adhesió d'aquests països i articular un sistema comunitari eficaç que permeti governar una Unió que podria aproximar-se als 600 milions d'habitants.

- Igualment, hi ha una clara necessitat de **millora de la comunicació i la informació en el si de la Unió per tal d'aconseguir una major proximitat als ciutadans**, reconeixent un paper més important a les regions i als municipis, i afavorir el sentiment i la **consciència de ciutadania europea** I m'agradaria fer aquí un parèntesi perquè, en aquest sentit, **crec que cal avançar molt encara per millorar l'estratègia d'informació i de comunicació de la Unió, que fins ara no ha estat prou eficaç com per aconseguir una major proximitat amb els ciutadans**. En concret, penso que cal treballar per fomentar una major adhesió al projecte comunitari i, des del meu punt de vista, **crec que seria molt positiu incloure una assignatura**

sobre la Unió Europea en els currículums educatius dels Estats membres per treballar des de la base en el foment del sentiment i la consciència de ciutadania europea.

- Reprement el fil, tenim davant, també, **la consolidació d'un espai de llibertat, seguretat i justícia**, capaç de gestionar el creixent flux de migracions i afrontar els reptes que les desigualtats generen en termes d'inseguretat, no només militar, sinó també social, civil i de justícia en l'actual panorama mundial.

- **A nivell extern, què ha d'afrontar la Unió Europea?**

- **tenir una veu única i més forta en el món** compromesa amb el foment de la democràcia i el respecte dels Drets Humans, **capaç d'influir** i d'intervenir en la **resolució de conflictes**: Pròxim Orient i Orient Mitjà, Sud-est Asiàtic, Àfrica subsahariana, etc.

- **mantenir relacions sòlides com a actor amb una sola veu de caràcter polític, econòmic social i cultural** amb els Estats Units, Rússia, Amèrica Llatina, Xina i altres zones d'integració regional com poden ser el MERCOSUR, l'ASEAN, ...

- **contribuir activament a una governança mundial pacífica i democràtica, capaç d'abordar les qüestions fonamentals per al desenvolupament i per a la seguretat mundial** -el canvi climàtic, la reforma de les Nacions Unides, la revisió del Tractat de No Proliferació, la Ronda de Desenvolupament de Doha, els Objectius del Mil·lenni de les Nacions Unides...-.

De cadascun **d'aquests punts**, se'n **deriven moltes altres qüestions que podríem dir que són els instruments per poder fer front als reptes plantejats**. Entre d'altres:

- **les perspectives financeres**, que són l'esquelet de les polítiques que s'acaben executant. Com sabeu, aquí hi ha latent el debat sobre si mantenir o rebaixar el sostre pressupostari de la Unió Europea;

- **els fons de cohesió i els fons estructurals**, tema especialment delicat en el cas espanyol on, com sabeu, hi ha regions que han superat el llindar del 90% de la renda comunitària mitjana, però no per un increment de la seva riquesa en termes absoluts, sinó per efecte merament estadístic derivat de la incorporació de nous Estats membres més pobres a la Unió;

- **la reforma de l'agricultura i del sector tèxtil**, qüestió també molt punyent per la indústria tèxtil catalana arran de l'abolició del sistema de contingents que fins ara regia el comerç internacional del sector;

- **la inversió en noves tecnologies, en educació i en formació**, i la supressió d'obstacles burocràtics per millorar la competitivitat;

- **l'harmonització dels serveis públics** acompanyada d'una convergència de les regulacions i drets socials, i la lluita contra el *dumping* social i medi ambiental, que al Parla ment Europeu s'està discutint en el marc de la proposta de Directiva Bolkenstein; i

- **la política comuna d'immigració**.

Evidentment, les decisions sobre totes aquestes qüestions estaran determinades per les **majories polítiques** de torn dels diferents països membres de la Unió Europea, per les dificultats -especialment econòmiques-, que alguns d'aquests Estats experimentin (bàsicament els fins ara contribuïdors nets com, per exemple, Alemanya), i també per les **prioritats impulsades per les successives Presidències del Consell** - Regne Unit (segon semestre de 2005), Àustria (primer semestre de 2006), Finlàndia (segon semestre de 2006), etc.-, que poden afectar la direcció del procés d'integració. En segon lloc, en aquest escenari, **¿què suposaria o com afectaria l'entrada en vigor de la Constitució Europea?** Pot ser la Constitució un estímul? En quin sentit?

- Des del meu punt de vista, aquesta Constitució permetria **avançar en un millor funcionament de la Unió**, ja que incorpora instruments i eines de governança que agilitzen la presa de decisions, afavoreixen l'eficàcia d'una Unió ampliada i ens apropen Europa als ciutadans i ciutadanes. Perquè aquest Tractat:

o Reconeix el **dret d'iniciativa legislativa popular**, un mecanisme de democràcia directa pel qual almenys un milió de ciutadans de diferents països podrien presentar a la Comissió un "projecte de llei" perquè sigui discutit.

o **Simplifica el sistema actual de presa de decisions en el si de la Unió** (preveu l'**extensió de la votació per majoria qualificada i redueix les àrees que s'hauran de decidir per unanimitat** -que fins ara permetia en molts casos a un Estat membre bloquejar la presa de decisions, i dificultava arribar a acords amb 25 països membres-; **estableix un sistema de ponderació del vot que té en compte la població dels Estats...**).

o **Millora la legitimitat** i l'eficàcia de les institucions comunitàries. **Reforça el Parlament Europeu** -que és el **representant directe dels ciutadans** i de les ciutadanes europeus, que podrà elegir el President de la Comissió Europea tenint en compte el resultat de les eleccions-, i crea una presidència estable del Consell Europeu - donant una major coherència i també més

força a les prioritats de la Unió en un termini més llarg de temps-. o Substitueix tots els tractats preexistents; concedeix personalitat jurídica pròpia a la Unió, i **remodela el funcionament de la Unió Europea, adaptant-la a les noves necessitats, i en millora la transparència.**

- La Constitució també contribuiria a crear un gran espai de **reconeixement, de garantia i de protecció de drets socials**, clau per **avançar en la governança en l'era de la globalització**: igualtat de gènere, protecció dels infants, prohibició de les discriminacions, etc. Un espai que marca com a **objectius socials**: o **la plena ocupació,**

- o **la lluita contra l'exclusió social,**

- o **el desenvolupament sostenible,**

- o **la justícia social, i**

- o **l'economia social de mercat.**

- **Crearia un Ministeri d'Afers Exteriors**, que seria també vicepresident de la Comissió Europea, presidiria el Consell d'Afers Exteriors i seria recolzat per un **Servei Europeu d'Acció Exterior.**

- **Modernitzaria la política de seguretat**, creant noves possibilitats de flexibilitat i de cooperació en matèria de defensa. Entre d'altres, **una Agència Europea d'Armament** per a la recerca i capacitats militars.

- **I crearia les condicions perquè s'incorporés al pressupost el Fons Europeu de Desenvolupament**, i es pogués crear un **Cos Voluntari Europeu d'Ajuda Humanitària.**

I finalment, **¿quin seria el futur de la Unió Europea si aquesta Constitució no fos ratificada per tots els Estats membres i no pogués entrar en vigor?**

Possiblement, la Unió tendria a convertir-se en un **gran mercat desregularitzat** que **poc es preocuparia per satisfer els objectius socials i per construir una veritable ciutadania europea.**

Es convertiria en un **espai de negociacions dels Estats i perdria la dimensió ciutadana** que s'ha aconseguit. De manera que la Unió Europea **no podria afrontar amb garanties la governança pacífica de la globalització ni seria un actor potent al món capaç de fer sentir la seva veu** en el foment de la democràcia ni el respecte dels Drets Humans.

Estaria abocada a una **paràlisi institucional que ja aniria bé a aquells sectors més reticents a la cessió de sobirania**, tant cap a dalt com cap a baix.

D'altra banda, **les polítiques de cohesió tant social com territorial perdrien importància** i es destinaria a la Unió Europea un **sostre pressupostari mínim.**

I pel que fa a les **regions** com Catalunya, aquestes **podrien perdre l'oportunitat que representa la Unió per assolir el seu reconeixement, o la defensa i protecció de la diversitat, i el que és més important, per considerar-les en la presa de decisions sobre qüestions que afecten les seves competències.**

Així doncs, diria que **el millor marc possible serà aquell que aparegui després de l'entrada en vigor del "Tractat pel qual s'estableix una Constitució per Europa"**, que dotarà a la Unió d'un instrument útil per afrontar els reptes que tenim al davant, i en els quals el Parlament Europeu jugarà, cada vegada més, un paper fonamental.

Moltes gràcies,

Quins són els punts més febles de la nova Constitució?

- Aquest Tractat manté encara la necessitat de la **unanimitat en àmbits com la fiscalitat**, o en altres relacionats amb el mercat interior. I pel que fa a la fiscalitat, una hipotètica reducció del sostre pressupostari **podria generar greus problemes de fons en un ampli ventall de polítiques, derivats de les necessitats de l'ampliació.**

- Requereix l'acord previ entre els Estats en matèria de **política exterior i de seguretat**, la qual cosa pot convertir-se en una font de **lentitud en la reacció de la Unió Europea**, la qual **podria ser fonamental agilitzar.**

- També estableix un **funcionament de les institucions** que pot ser necessari modificar **davant una possible entrada de Turquia a la Unió**, per millorar l'eficàcia i la governabilitat de la Unió Europea.

* ...

Brussel·les, 6 d'abril de 2005